

Eläinlääkintähuollon suunnitelma Oulun seudun ympäristötoimi 2026 – 2028

1	YLEINEN OSA.....	1
1.1	Johdanto	1
1.2	Toimintaympäristön muutokset.....	1
1.3	Voimavarat.....	1
1.3.1	Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako	1
1.3.2	Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen.....	2
1.4	Seuranta, arviointi ja raportointi	3
1.4.1	Valvontasuunnitelma	3
1.4.2	Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi	4
1.5	Tietojärjestelmät	4
1.6	Yhteistyö ja viestintä.....	5
1.6.1	Viranomaisten välinen yhteistyö ja viestintä	5
1.6.2	Internet-sivut.....	6
2	ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN.....	6
2.1	Palveluvalikoima.....	6
2.1.1	Alueellisen markkinatilanteen selvittäminen	6
2.1.2	Eläinlääkäripalvelujen järjestämismvastuuseen kuuluvat palvelut.....	6
2.1.3	Täydentävät palvelut.....	7
2.2	Palvelujen järjestämistavat	8
2.3	Eläinlääkäripalvelujen saatavuus.....	8
2.3.1	Tavoitettavuus	8
2.3.2	Saatavuustavoitteet.....	9
2.3.3	Asiakastytyväisyys ja reklamaatiot	9
2.4	Kiireellinen eläinlääkäriapu	10
2.5	Toimintaedellytykset eläinlääkäripalvelujen tuottamiseen.....	10
2.6	Terveystuokäynnit ja -suunnitelmat sekä eläinterveyskäynnit	11
2.7	Eläinlääkäripalvelujen hinnoittelu.....	12
2.7.1	Kunnaneläinlääkärin perimät palkkiot ja korvaukset	12
2.7.2	Järjestäjän perimät maksut järjestämismvastuuseen kuuluvista palveluista	12
2.7.3	Järjestäjän perimät maksut järjestämismvastuuta täydentävistä palveluista	12
2.8	Raportointi	13
3	VALVONTATEHTÄVIEN JÄRJESTÄMINEN	13
3.1	Valvonnan toimeenpano	13
3.2	Eläinten terveyden valvonta	14
3.2.1	Eläintautien torjunta ja eläintautivalmius	14
3.2.2	Eläintautien ilmoittaminen	15
3.2.3	Pakollinen zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen Maedi-visna/CAE-terveysvalvonta	16
3.2.4	Vesiviljelylaitosten terveysvalvonta, eläintautien seuranta ja vapaaehtoinen BKD-taudin terveysvalvonta	16
3.2.5	Eläinten keinollinen lisääntyminen	17
3.2.6	Muu eläintautivalvonta ja seuranta.....	17
3.3	Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta.....	17
3.4	Eläinten lääkitsemisen valvonta	17
3.5	Vienti ja tuonti	18
3.5.1	Sisämarkkinatuonti	18

3.5.2	Sisämarkkinavienti	18
3.5.3	Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin.....	18
3.5.4	Tuonti EU:n ulkopuolelta.....	19
3.6	Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	19
3.6.1	Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus.....	20
3.6.2	Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta	21
3.6.3	Eläinkuljetukset	21
3.7	Eläimistä saatavat sivutuotteet.....	22
3.7.1	Sivutuotelaitosten valvonta.....	22
3.7.2	Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta	22
3.7.3	Sivutuotteiden hautaaminen	23
3.8	Ehdollisuuden valvonta	23
3.9	Raportointi	23
LIITE 1 RESURSSITARPEEN KARTOITUS		24
LIITE 2 HENKILÖSTÖRESURSSIT JA TOIMENKUVAT		27
LIITE 3 PAINOPISTEALUEET		28
LIITE 4 TARKASTUSSUUNNITELMA 2026		29
LIITE 5 KOULUTUSSUUNNITELMA YMPÄRISTÖTOIMI ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO 2026.....		30

1 Yleinen osa

1.1 Johdanto

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos on Oulun kaupungin hallintokunta, joka vastaa eläinlääkintähuollosta Hailuodon, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Oulun, Muhoksen ja Tyrnävän kunnissa. Ympäristötoimessa on eläinlääkintähuoltoyksikön lisäksi ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun yksiköt.

Kunnan on laadittava suunnitelma eläinlääkintäpalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Velvoite perustuu eläinlääkintähuoltolakiin (285/2023 § 6). Tämä on Oulun seudun ympäristötoimen toimialuetta koskeva suunnitelman vuosille 2026–2028. Oulun seudun ympäristötoimen johtokunta hyväksyy suunnitelman ja ohjelmakauden ajan päivitykset vuosittain. Suunnitelman toteutumisesta laaditaan ympäristötoimen johtokunnalle raportti aina toimintavuoden päättyttyä. Hyväksytty raportti lähetetään myös Ruokavirastolle.

1.2 Toimintaympäristön muutokset

Lintuinfluenssaa todettiin laajana epidemiana 2023. Syksyllä 2025 tautia tavattiin jälleen Oulun seudun ympäristötoimen alueella luonnonvaraisissa linnuissa.

Eläimistä ihmisiin tarttuvissa taudeissa yhteistyö tartuntatautiviranomaisen kanssa on tärkeä osa epidemioihin varautumista ja epidemiaselvitystyötä. On tärkeä varmistaa, että tämä yhteistyö jatkuu.

Kansainvälinen raaka-ainepula on vaikuttanut jonkin verran lääkkeiden ja tarvikkeiden saatavuuksiin. Tilanne jatkuu todennäköisesti samanlaisena.

Eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) astuu voimaan 1.1. 2026. Uuden lain tuomat muutokset on huomioitu tässä suunnitelmassa.

1.3 Voimavarat

1.3.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoitus on liitteenä 1. Siihen on koottu toimialueen eläinlääkintähuollon resurssitarpeeseen vaikuttavat asiat. Eläintilojen määrät selvitetään MMM-tilastokeskuksesta. Hevostilojen määrät pyydetään maaseutuviranomaisilta.

Eläinlääkintähuollon toiminnan riittävyyttä arvioidaan mm. ympäristötoimen strategiaan kirjatulla tavoitteilla. Tavoitteeksi on kirjattu peruseläinlääkintäpalveluiden ja ympärivuorokautisen päivystyksen turvaaminen. Erityisesti toimiva päivystys on kriittinen osa-alue kunnallisessa eläinlääkintähuollossa. Oulun

seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa on eriytetty pieneläin- ja tuotantoeläinpäivystys, mikä tarkoittaa kahden eläinlääkärin yhtäaikaista työskentelyä virka-aikojen ulkopuolella. Eläinlääkintähuollon yksikössä on 12 henkilötyövuoden verran praktikkoeläinlääkäreitä. Kaikki virat on täytetty. Henkilökunnan määrässä on huomioitu eriytetty päivystys, lyhytaikaisten poissaolojen sijaisuusjärjestelyt, aikaa vievät palvelut kuten terveydenhuolto ja synergiaetu praktiikka- ja virkatehtävien välillä. Lisäksi on huomioitu liitteenä oleva resurssikartoitus.

Oulun seudun ympäristötoimessa on kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa. Molemmat virat on täytetty. Valvontaeläinlääkärit eivät ole kiinteässä asiakassuhteessa eläinten omistajiin, jolloin jääviysongelmia ei synny.

Eläinlääkärivastaanotolla työskentelee eläinlääkäreiden lisäksi kuusi klinikkaeläinhoitajaa. Heistä yksi toimii vastaavana klinikkaeläinhoitajana. Riittävä määrä avustavaa henkilökuntaa tehostaa pieneläinpäivystyksen toimintaa ja mahdollistaa päivittäisen keskitetyn yhteydenottopalvelun ylläpitämisen.

Toimivat sijaisjärjestelyt ja riittävä henkilöstömäärä ovat erittäin tärkeitä asioita henkilöstön jaksamisessa ja toimintavarmuudessa. Näissä asioissa on Oulun seudun ympäristötoimessa onnistuttu. Myös työyhteisön tuki haastavissa potilastapauksissa tai valvontatehtävissä tukee jaksamista. Epäilyyn perustuvilla valvontakäynneillä lähdetään pääsääntöisesti kahden eläinlääkärin voimin ja poliisilta voidaan pyytää virka-apua. Työturvallisuutta kehitetään ja siitä keskustellaan säännöllisesti liittyen sekä valvontaan että praktiikkatyöhön. Eläinsuojeluvalvontaan liittyen pidetään yhteisiä palaverieita yhteistyötahojen, kuten poliisin, eläinsuojeluyhdistysten ja löytöeläintoimijoiden kanssa aina tarpeen mukaan. Henkilökunnalle järjestetään tarvittaessa työnohjausta. Ympäristötoimessa tehdään vuosittain henkilöstön kanssa työturvallisuusriskien kartoitus.

Yhteenveto eläinlääkintähuollon henkilökunnan toimenkuvista ja työnjaosta on liitteessä 2.

1.3.2 Henkilökunnan pätevyys ja osaamisen varmistaminen

Vakituisen eläinlääkärin oikeudet toimia eläinlääkärinä tarkistetaan virkavalinnan yhteydessä hakijoilta, koska vaadittu lainsäädännön tunteminen ei kirjaudu Ruokaviraston rekisteriin ulkomailla valmistuneiden osalta. Määräaikaisessa virassa toimivien eläinlääkärien oikeudet harjoittaa ammattia tarkistetaan Ruokaviraston rekisteristä ennen virkasuhteen alkamista.

Jokaiselle eläinlääkintähuollon työntekijälle laaditaan kirjallinen toimenkuva. Eläinlääkäreiden toimenkuvissa huomioidaan mahdollinen erityisosaaminen kuitenkin siten, että kaikki kunnalliselle eläinlääkintähuollolle kuuluvat osa-alueet tulevat huomioiduksi. Kaikkien praktikkoeläinlääkäreiden toimenkuvaan kuuluvat perustoimenpiteet kaikille kotieläimille tarvittaessa. Lisäksi kaikki tekevät virkatehtäviä tarvittaessa.

Klinikkaeläintenhoitajien pätevyys varmistetaan valintaprosessin yhteydessä.

Uudelle työntekijälle järjestetään perehdytys, joka sisältää Oulun kaupungin, ympäristötoimen ja eläinlääkintähuollon toimintaan perehdyttämisen niiltä osin kuin se on tarpeen huomioiden työskentelyjakson pituus ja sisältö.

Eläinlääkäreiden perehdytyksestä vastaa ympäristötoimen hallinnollisissa asioissa vastaava eläinlääkäri. Eläinlääkintään ja vastaanoton toimintaan liittyvissä asioissa perehdytyksestä vastaa henkilökohtaisesti nimetty tutorelääkäri. Lisäksi klinikkaeläinhoitajat osallistuvat vastaanoton toimintaan liittyvään perehdytykseen. Yhteisvastaanotto luo erinomaisen mahdollisuuden eläinlääkärille työpaikan sisäiseen konsultaatioon.

Avustavan henkilökunnan perehdytyksestä ja koulutuksesta vastaa vastaava klinikkaeläintenhoitaja, mutta myös muut hoitajat ja kaikki eläinlääkärit osallistuvat perehdytykseen. Avustavan henkilökunnan toimenkuvaan ei sisällytetä tehtäviä, joiden suorittamiseen tarvitaan eläinlääkärin koulutus. Esimerkiksi lääkkeiden luovutus vastaanotolta edellyttää aina eläinlääkärin lääkemääräystä.

Henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua työnantajan kustannuksella palveluvalikoimaan liittyvään täydennyskoulutukseen. Koulutukseen osallistumisen ehtona on koulutuspalautteen antaminen työyksikölle koulutuksen jälkeen. Viikoittaisista yksikkökokouksista osa käytetään ammatilliseen kouluttautumiseen potilastapausten, koulutuspalautteiden, vierailevien asiantuntijoiden tai tieteellisten artikkeleiden avulla. Koulutus voidaan järjestää työyhteisölle myös hankkimalla kouluttajia paikan päälle tai osallistumalla webinaareihin.

Hallintomenettelyjen osaaminen varmistetaan työohjeilla ja osallistumalla esimerkiksi Ruokaviraston järjestämiin koulutuksiin, jotka koskevat virkatehtävien hoitamista.

Henkilökunnalle on tavoitteena tarjota työntekijäkohtaisesti täydennyskoulutusta kahdeksan arkipäivää vuodessa koulutusmäärärahat huomioiden. Koulustarve kartoitetaan vuosittaisissa kehityskeskusteluissa. Oulun kaupungin työntekijät voivat osallistua työtehtäviä tukeviin omaehtoisin koulutuksiin palkallisesti kymmenenä päivänä vuodessa. Koulutukseksi lasketaan mm. koulutuspäivät, aluehallintoviraston työnohjauspäivät, sidosryhmien järjestämät koulutukset ja työyksikössä järjestetyt koulutuspalautteet sekä ohjaus- ja koulutustilaisuudet.

Koulutuksiin osallistuminen raportoidaan henkilöstöhallinnon toimintajärjestelmän avulla. Täydennyskoulutussuunnitelma on laadittu Oulun kaupungin ohjeiden mukaan (liite 5).

1.4 Seuranta, arviointi ja raportointi

1.4.1 Valvontasuunnitelma

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta hyväksyy eläinlääkintähuoltosuunnitelman. Suunnitelma tehdään valtakunnallisen ohjelmakauden mukaisesti monivuotiseksi, mutta se päivitetään ja hyväksytään vuosittain. Suunnitelman toteutuma arvioidaan vuosittain toimintavuotta seuraavan

vuoden alussa Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunnassa. Sekä hyväksytty suunnitelma, että toteutumaraportti lähetetään Ruokavirastoon määräaikaan mennessä.

1.4.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Resurssien riittävyyden arvioimiseksi ympäristötoimi ylläpitää tilastoa järjestämiensä eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Tilastosta ilmenee vuositason sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana kuntakohtaisesti. Tilasto on osa eläinlääkintähuoltosuunnitelman toteutumaa, jonka johtokunta hyväksyy. Toteutuma lähetetään vuosittain aluehallintovirastolle sekä tallennetaan valtakunnalliseen VYHA-järjestelmään.

1.5 Tietojärjestelmät

Praktiikka

Eläinlääkintähuollossa on käytössä selainpohjainen KliniQ-potilastieto- ja laskutusjärjestelmä. Sekä pienettä tuotantoeläinten ajanvaraukset hoidetaan keskitetysti.

Virkatehtävät

Virkatehtävät kirjataan Digia-kohdetietojärjestelmään.

Laatujärjestelmä

Käytössä on LaatuNet- järjestelmä, johon eläinlääkintähuollon keskeiset prosessit on kirjattu. Käytössä on toistaiseksi vielä myös ympäristötoimen yhteinen laatujärjestelmä (TEKEVÄ).

TRACES

Elävien eläinten sekä eläimistä saatavien tuotteiden tuonti- ja vientiasioissa käytetään TRACES-NT-järjestelmää, jonka käyttöä koordinoi yksikössä nimetty vastuueläinlääkäri. Kaikilla eläinlääkäreillä on tunnukset TRACES-NT-järjestelmään.

Eläintenpitäjä-, pitopaikka- ja haaskaruokintapaikkarekisteri

Valvontaeläinlääkäreillä on tunnukset eläintenpitäjärekisteriin. Rekisterin kautta voidaan selata tietoja eläintenpitäjistä. Rekisteristä löytyvät myös lihan, munien ja siitoseläinten tuotantotarhojen toiminnan harjoittajat. Ohjelmaa sisältää haaskarekisteriosion.

Eläintunnistustietojärjestelmä

Valvontaeläinlääkäreillä on tunnukset eläintietojärjestelmiin. Rekistereiden kautta voidaan selata tietoja nauta-, lammas-, vuohi- ja sikarekistereistä.

Koirarekisteri

Valvontaeläinlääkäreillä on tunnukset koirarekisteriin.

Eläintenpitokielto rekisteri

Valvontaeläinlääkäreillä on henkilökohtaiset tunnukset rekisteriin. Rekisteristä voidaan tarkistaa, onko valvontakohteelle tuomittu eläintenpitokielto.

Vesiviljelyrekisteri

Eläinlääkärit voivat hakea käyttöoikeuksia vesiviljelyrekisteriin pääsynhallinnan kautta.

VATI-järjestelmä

Elintarvikelain mukaiset alkutuotannon tarkastukset kirjataan VATI –järjestelmään.

Eläinlääkintähuollon terveydenhallinta (ELTE)

ELTE- kokonaisuuteen tullaan kokoamaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin viranomaistietoja; eläintaudit, lääketieto, tunnistaminen ja rekisteröinti, luvat ja hyväksynnot, eläinlääkäreiden rekisteri, eläinten hyvinvointi. Valvontaeläinlääkärit ottavat ELTE-järjestelmän käyttöön.

Naseva ja Sikava

Naseva- ja Sikava-sovellukset ovat käytössä tuotantoeläinpraktiikkaa tekevillä eläinlääkäreillä. Eläinlääkäreillä on omat henkilökohtaiset tunnukset terveydenhuoltojärjestelmiin. Tehdyt terveydenhuoltokäynnit tallennetaan tietojärjestelmään. Lääkitystiedot pyritään myös siirtämään suoraan Nasevaan ja Sikavaan.

Pikantti (valvonnan viranomaiskstranet)

Pikantti toimii viranomaistoiminnan tukena. Jokaisella eläinlääkärillä on pääsy Pikanttiin.

Henkilöstöhallinto

Oulun kaupungilla on käytössä M2-, ESS- ja OSS- järjestelmät, joihin henkilökunta kirjaa matka- ja koulutuslomukset sekä poissaolot.

1.6 Yhteistyö ja viestintä

1.6.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja viestintä

Viestinnästä muille viranomaisille vastaa pääasiassa se eläinlääkäri, jonka toimenkuvaan tai vastuulle kyseessä olevan asian hoitaminen kuuluu.

Valvontaeläinlääkärit vastaavat viestimisestä Ruokavirastoon ja eläinsuojeluasioissa poliisille.

Eläintautiepidemiatilanteissa viestinnästä Ruokavirastoon vastaa valmiuseläinlääkäri. Viestinnästä terveysviranomaiselle ihmisiin tarttuvan eläintaudin epidemiatilanteissa vastaa se elintarviketarkastaja, jonka tehtäväkuvaan epidemiatilanteet kuuluvat.

Viestintä eläinlääkintähuollon erityistilanteissa on sisällytetty ympäristötoimen valmiussuunnitelmaan.

Viestinnässä huomioidaan ympäristötoimen ja Oulun kaupungin viestintäsuunnitelma.

1.6.2 Internet-sivut

Eläinlääkintähuollolla on omat internetsivut [Eläimet](#). Verkkosivuja päivitetään tarvittaessa ja ne ovat osa Oulun kaupungin sivustoa.

2 Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

2.1 Palveluvalikoima

2.1.1 Alueellisen markkinatilanteen selvittäminen

Oulun seudun ympäristötoimessa tehtiin alueellinen markkinatilanteen kartoitus, joka koostui yhteistapaamisesta yksityisten toimijoiden kanssa, kyselystä sekä klinikkakohtaisista tapaamisista. Kartoituksen perusteella alueella on tarjolla kiireettömiä peruspalveluita lemmikki- ja harraste-eläimille yksityisten palveluntarjoajien aukioloaikoina, kun taas tuotantoeläimille kiireetöntä palvelua ei juurikaan tarjota. Kiireellistä apua on tarjolla lemmikki- ja harraste-eläimille aukioloaikojen puitteissa kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille varattuina aikoina tai mikäli vapaita aikoja on jäljellä. Tuotantoeläimille kiireellistä hoitoa yksityisten tarjoamana ei alueella ole tarjolla.

2.1.2 Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut

Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunta on 20.8.2025, §76 päättänyt, että järjestämisvastuuseen sisältyvät kaikki eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 8§ mukaiset yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut.

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa kaikkien 8§ mukaisen luettelon eläinlääkäripalveluiden sisällyttäminen järjestämisvastuuseen on tarpeen riittävän alueellisen saatavuuden, oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Kriittisin tehtävä on päivystys, minkä toimivuus edellyttää riittäviä eläinlääkäriresursseja. Alueellisen markkinatilanteen selvityksen perusteella alueella on tarve palveluille nimenomaan virka-aikojen ulkopuolella. Muita laissa säädettyjä tehtäviä ovat mm. valvonta-tehtävät ja eläintautivalmius.

Järjestämisvastuuseen sisällytettävät 8§ mukaiset palvelut:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa var-ten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet

- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettävälle naudoilta, sioille, lampaille, vuohille ja poroille
- 9) kastratio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;
- 12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kottieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkahoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
- 13) synnytyssapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
- 14) eläimen lopetus.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettu huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Palveluita tuotetaan yksityistä tarjontaa täydentävänä. Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on alueella kattavasti tarjolla, mutta sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Järjestäjällä on aina viimekätinen järjestämisvastuu kaikkien 8 §:n mukaisten palvelujen osalta, joten sillä on velvollisuus reagoida toimialueella ilmenevään markkinapuuutteeseen kuten yksityisen palvelutoiminnan tilapäiseen aukiolon rajoittamiseen tai poistumiseen markkinoilta. Julkisten peruspalvelujen turvaamista varmistaa se, että järjestäjä ei olisi pakotettu tekemään rajuja muutoksia kuten toimintojen olennaista alasajoa reagoidakseen yksityisen palvelutarjonnan äkillisiin muutoksiin, jotka eivät välttämättä edes ole pysyviä.

2.1.3 Täydentävät palvelut

Alueellisen markkinatilanteen kartoituksessa selviteltiin myös täydentävien palveluiden saatavuutta. Vastausten perusteella alueella on tarjolla täydentäviä palveluita lemmikki- ja harraste-eläimille yksityisten palveluntarjoajien aukioloaikoina. Kiireellistä täydentävää palvelua on tarjolla lemmikki- ja harraste-

eläimille aukioloaikojen puitteissa kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille varattuina aikoina tai mikäli vapaita aikoja on jäljellä.

Täydentävinä palveluina tarjotaan:

- 1) Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäriapua. Tällaisia tutkimuksia voivat olla esimerkiksi ultraääni ja röntgentutkimukset.
- 2) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten esim. keisarinleikkaus koirille. Leikkauksen hoidon viipyminen voi aiheuttaa eläinsuojelluksen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen. Muut leikkaukset, jotka tukevat hätäleikkauksissa tarvittavan osaamisen ylläpitämistä, kuten koirien sterilisaatio.
- 3) Veri- ja virtsa-analyysit 8 § kohtaa 10 laajemmin. Analysointi on tarpeen eläimen sairauden syyn selvittämiseksi ja hoitotarpeen arvioimiseksi.
- 4) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä tavallisimpien lisääntymisongelmien hoito. Tällaisiin kuuluvat esim. hevosten ja koirien kuvantamalla tehty tiineystarkastukset. Palveluita tuotetaan rajatusti yksityisiä palveluita täydentävänä.

2.2 Palvelujen järjestämistavat

Oulun seudun ympäristötoimi tuottaa itse kaikki eläinlääkäripalvelut.

2.3 Eläinlääkäripalvelujen saatavuus

2.3.1 Tavoitettavuus

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa on käytössä keskitetty puhelinpalvelu. Pieneläinajanvaraukselle ja pieneläinpäivystykselle on erilliset puhelinnumerot. Lisäksi on erillinen numero tuotantoeläimiä ja hevosia varten.

Tuotantoeläimiä ja hevosia koskeville puheluille on puhelinaika arkiaamuisin klo 8.00–9.00. Tänä aikana annetaan neuvontaa ja voidaan tilata eläinlääkäri tilakäynneille. Tilakäynnit merkitään potilasohjelmaan. Asiakkaat saavat mahdollisuuksien mukaan valita hoitavan eläinlääkärin.

Tuotantoeläinpäivystäjä vastaa aamun puhelinajan jälkeen tuleviin puheluihin ja huolehtii kiireellisten sairastapausten hoidosta. Myös muut eläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa päivystystapausten hoitamiseen. Tuotantoeläimille ja hevosille tarkoitettu numero on maksuton ympäri vuorokauden. Ajanvaraukset kirjataan potilastietojärjestelmään.

Eläinlääkärit vastaavat pieneläinpuheluihin arkisin klo 8.00–9.00, jolloin he antavat neuvontaa ja varaavat vastaanottoaikoja. Päivisin klo 9.00–16.00 puheluihin vastaavat pääasiassa pieneläinvastaanotolla

työskentelevät hoitajat ja avustajat. Tällöin on mahdollista varata aikoja ja saada neuvontaa. Pieneläinten ajanvarausnumero on maksuton. Lemmikkieläimiä hoidetaan ajanvarauksella vastaanotolla klo 9.00–16.00 välisenä aikana. Keskiviikkoisin tuotantoeläinmatkojen yhteydessä hoidetaan yksinkertaisia pieneläinpotilastapauksia myös Hailuodossa. Ajanvarauksessa on päivittäin varattu aikoja kiireistä hoitoa vaativille pieneläinpotilaille. Myös yksityiset eläinlääkäriasemat hoitavat kiireellistä hoitoa vaativia potilaita. Viimesijainen vastuu on kuitenkin kunnallisella eläinlääkintähuollolla.

Varatun pieneläinajan voi perua puhelimitse tai sähköpostilla eläinlääkintähuollon yleisestä sähköposti-osoitteesta. Tuotantoeläinkäynti perutaan soittamalla ajanvarausnumeroon.

Yhteystiedot löytyvät sivulta: [Ajanvaraus eläinlääkärille](#).

2.3.2 Saatavuustavoitteet

Saatavuustavoitteiden toteutumista seurataan osana eläinlääkintähuollon toimintaa. Tavoitteena on, että:

- Ei-kiireelliset tilakäynnit ja käynnit vastaanotolla pyritään hoitamaan kahden viikon sisällä. Ajan-kohta sovitaan eläimen omistajan toiveen mukaan.
- Terveystarkastus- ja massatyökäynnit varaudutaan hoitamaan 3 viikossa ja loma-aikoina 6 viikossa. Ajankohta sovitaan kuitenkin eläimen omistajan toiveen mukaan.
- Pääosa eläinten omistajista saa palvelunsa alle 50 km etäisyydeltä.
- Kiireellisissä sairaustapauksissa 90 % asiakkaista saa palvelun alle 3 tunnissa tilauksesta ja 90 % tapauksista asiakkaan matka vastaanotolle tai eläinlääkärin matka eläintenpitopaikkaan < 100 km.

Tilapäisesti loma-aikoina tai eläinlääkäreiden sairastapauksissa hoidon saaminen voi jonkin verran viivästyä. Kuitenkin niin, että potilaan hyvinvointi ei vaarannu viivästyksen vuoksi.

Eläinlääkäripalveluita pieneläimille ja hevosille tarjoavat alueella myös yksityiset eläinlääkäriasemat. Asiakkaita pyydetään tarvittaessa kääntymään niiden puoleen.

2.3.3 Asiakastyytyväisyys ja reklamaatiot

Asiakaspalautetta kerätään Oulun kaupungin sähköisen palautejärjestelmän [Anna palautetta](#) kautta. Tavoite on toteuttaa kohdennettu asiakastyytyväisyyskysely vuosittain.

Tyytymättömältä asiakkaalta pyydetään valitus kirjallisena. Vastaava eläinlääkäri tutkii asian ja antaa kirjallisen vastauksen. Valituksia ja palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Mikäli on epäselvää, onko tapahtunut hyvitystä vaativa virhe, asiakasta ohjataan viemään asia eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnan arvioitavaksi. Myös kunta voi tarvittaessa pyytää lausunnon eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta. Korvaustapauksissa korvaussumma määritetään tapauskohtaisesti. Työnantaja vastaa työntekijän aiheuttamista potilasvahingoista. Vahingon tuottamuksellisuus arvioidaan ja kunta voi periä arvion perusteella korvauksen eläinlääkäriltä.

2.4 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa on järjestetty ympärivuorokautinen eläinlääkäripäivystys. Pieneläinpäivystys ja tuotantoeläinpäivystys ovat eriytettyjä. Toimialueella päivystää vuorokauden ympäri yhtä aikaa kaksi eläinlääkärinä, joista toisen vastuulla on tuotantoeläinten ja hevosten sairastapaukset ja toisen lemmikkieläinten sairastapaukset.

Pieneläinpäivystyksen numero on käytössä päivystyspotilaita varten ympäri vuorokauden. Näin varmistetaan, että ajanvarauspuhelimien ruuhkautuminen ei estä päivystysluonteisissa sairastapauksissa yhteyden saamista. Pieneläinpäivystyksen puheluihin vastaa joko klinikkaeläinhoitaja tai päivystävä pieneläinlääkäri. Pieneläinpäivystyspuhelimesta annetaan neuvontaa ja sovitaan potilaskäynneistä. Pieneläinpäivystyspuhelinnumero on maksullinen.

Myös tuotantoeläinnumero on käytössä ympäri vuorokauden. Puhelinajan jälkeen puhelut ohjautuvat päivystysvuorossa olevalle eläinlääkärille. Numero on maksuton.

Eläinlääkäripäivystys on toteutettu seutukunnallisella alueella.

2.5 Toimintaedellytykset eläinlääkäripalvelujen tuottamiseen

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkäreillä on yhteinen vastaanottotila Oulussa ja yhden eläinlääkärin perusvarusteltu sivupiste Muhoksen kunnassa. Eläinlääkärivastaanottojen yhteystiedot löytyvät sivulta [Eläinlääkäripalvelut](#).

Oulun vastaanoton toimitiloihin kuuluvat eläinten hoitoon liittyvien tilojen lisäksi myös lämmin autotalli ja toimistotilat. Huoneenlämmössä, viileässä ja jääkaappilämmössä säilytettävälle lääkkeille on olemassa omat säilytystilansa. Instrumenttien pesuun ja desinfektioon löytyvät tilat ja välineistö. Myös tuotantoeläinten praktiikkavälineiden säilytykseen on olemassa omat tilansa. Pieneläinvastaanottoon kuuluu odotushuone, tarvittavat toimenpidehuoneet, leikkaustilat, röntgenhuone, tilat kuolleiden eläinten kylmäsäilytystä varten sekä toimistotilaa. Tilojen yhteydessä on asianmukaiset pesu- ja sosiaalitilat. Päivystävän eläinlääkärin tai sijaisen käytettävissä on myös vastaanottotilojen yhteydessä sijaitseva erillinen tila, jossa on sosiaali- ja keittiötilat.

Tuotantoeläinten hoitamiseen on joko eläinlääkärin itsensä tai ympäristötoimen hankkimana käytössä asianmukaiset suojavaatteet ja -jalkineet, ultraäänilaitte rektaalianturilla, välineet hevosen perustasoista hammashoitoa varten, pulttipistooli ja normaalit synnytysapuun tarvittavat välineet sekä kirurgiaan tarvittavat instrumentit. Lisäksi käytössä on tarttuvien eläintautien ja zoonoosien varalta suojavarusteet ja näytteenotto- ja pakkaustarvikkeet.

Hevospotilaiden pakkopilttuuta tai kaatamista vaativissa toimenpiteissä potilaat ohjataan hoidettaviksi yksityisille hevosklinikoille.

Siivous, vartiointi ja jätehuolto ostetaan ulkopuoliselta toimijalta. Jätehuoltosopimus sisältää myös vanhentuneiden lääkkeiden, käytettyjen neulojen yms. riskijätteen hävityksen.

Pieneläinvastaanoton varusteisiin kuuluvat ultraäänilaitte, eläinväät, säädettävät toimenpide- ja leikkauspöydät sekä valaisimet. Käytettävissä on myös röntgenlaitteisto, inhalaatioanestesialaitteisto ja happigeneraattorit. Laboratoriovarustukseen kuuluvat mikroskooppi, verianalysaattorit, sentrifugi ja lämpökaappi. Pieneläinvastaanotolla on myös pakastin lopetettujen eläimien säilyttämistä varten.

Instrumenttien pesu ja desinfektio on mahdollista vastaanottotiloissa. Työvaatteiden pesua ja huoltoa varten vastaanotolla on tarvittavat laitteet.

Eläinlääkintähuollossa on käytössä ympäristötoimen selainpohjainen KliniQ-potilastieto- ja laskutusjärjestelmä. Potilastietojärjestelmä sisältää potilaskortiston ja ajanvarausosion. Käytössä on yhteinen potilastietojärjestelmä, johon kaikki potilashoidot kirjataan. Ympäristötoimi vastaa potilasasiakirjojen säilyttämisestä.

2.6 Terveystenhuoltokäynnit ja -suunnitelmat sekä eläinterveyskäynnit

Oulun seudun ympäristötoimessa on voitu tarjota terveydenhuoltopalveluita kysyntää vastaavasti. Terveystenhuoltoa on tarjolla nauta-, lammas- ja sikatiloille. Terveystenhuoltosopimusten määrät ja osuudet kaikista tiloista on esitetty resurssitarveselvityksessä (liite 1). Osan alueen terveydenhuoltokäynneistä tekevät yksityiset palveluntarjoajat.

Eläinlääkäreille tarjotaan mahdollisuus osallistua terveydenhuollon koulutuksiin ja näin kehittää osaamistaan.

Eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveysäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa koskevat tuotantoeläimiä ja toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.

2.7 Eläinlääkäripalvelujen hinnoittelu

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollolle asiakkailta perittävät maksut hyväksyy johtokunta, ja ne ovat nähtävänä ympäristötoimen sivuilla [maksut](#).

Tarkemmat toimenpiteiden kokonaishinnat sisältäen järjestäjän maksut, eläinlääkäriin palkkiot sekä tarvikkeet löytyvät ympäristötoimen verkkosivuilta

[Eläinlääkäriin hinnasto, Eläinlääkäripalvelut, Oulun kaupunki](#)

Järjestäjän maksut muodostuvat potilastietojärjestelmässä (KliniQ) ja ne peritään eläinlääkintähuollon vastaanotoilla hoidettavien potilaiden omistajilta tai haltijoilta kaupungin kassapääätteellä. Täydentävien palveluiden maksuja peritään myös eläintenpitopaikoissa annetuista täydentävistä palveluista, jolloin tästä osuudesta lähetetään lasku kaupungin laskutusjärjestelmällä.

2.7.1 Kunnaneläinlääkäriin perimät palkkiot ja korvaukset

Eläinlääkäri perii asiakkailta korvaukset lääkkeistä ja tarvikkeista, sekä kunnallisen [eläinlääkäritaksan](#) mukaisen käyntimaksun ja toimenpidemaksun.

2.7.2 Järjestäjän perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista

Järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden maksut peritään järjestäjälle tulevana klinikkamaksuina ja toimenpidekohtaisina maksuina. Asiakkailta perittävillä maksuilla ja lemmikkieläinpäivystyksen maksullisen päivystyspuhelimien tuotolla katetaan toimitiloista, työvälineistä ja avustavan henkilökunnan palkkauksesta aiheutuvia kustannuksia.

2.7.3 Järjestäjän perimät maksut järjestämisvastuuta täydentävistä palveluista

Täydentävistä palveluista perittävät markkinaperusteiset maksut peritään järjestäjälle tulevana toimenpidekohtaisina maksuina. Maksuilla katetaan täydentäville palveluille kohdistuvat kustannukset täysimääräisenä sisältäen tuotto-odotuksen.

Röntgen-, ultraääni- ja laboratoriolaitteiden käyttämisestä sekä tarvittaessa muista välineistä kerätään markkinaperusteisia maksuja, joita muutetaan tarvikkeiden ja palveluiden hankintahintojen muutosten mukaisesti. Maksut perustuvat laitteiden hankintahintaan, käyttöikänsä ja käyttömäärään. Lisäksi huomioidaan mahdolliset tarvikkeet ja kemikaalit, sekä muut ylläpitoon kuuluvat huolto-, korjaus- ja kalibrointikustannukset.

Täydentävien palveluiden maksuja peritään myös eläintenpitopaikoissa annetuista täydentävistä palveluista, jolloin tästä osuudesta lähetetään lasku.

2.8 Raportointi

Eriytetty kirjanpito

Ympäristötoimen tilinpäätöksen osana esitetään vuosittain eriytetty tuloslaskelma eläinlääkintähuollon täydentävistä palveluista (markkinoilla olevat palvelut). Laskelmassa huomioidaan vain järjestäjän osuus järjestämisvastuuseen kohdistuvista tuloista ja menoista.

Julkisin varoin tuotettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuusvelvoite

Avoimuuslain 6a §:n mukaan yrityksen on laadittava kultakin tilikaudelta laskelma, josta ilmenevät järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelutoimintojen tuotot ja kulut (eriyttämislaskelma). Laskelmassa huomioidaan myös eläinlääkäreiden perimät palkkiot järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista. Järjestäjän ei tarvitse liittää eriyttämislaskelmaa kirjanpitoon tai toimittaa laskelmaa eteenpäin, ellei sitä erikseen pyydetä nähtäväksi. Eriyttämislaskelma tulee säilyttää vähintään kymmenen vuoden ajan järjestäjän virallisessa asiakirja-arkistossa. Laskelman tekemisessä noudatetaan Maa- ja metsätalousministeriön ohjetta.

SGEI-raportointi

SGEI:lla (Services of General Economic Interest) tarkoitetaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluita (Euroopan komission päätös 2012/21/EU). Järjestämisvastuuseen kuuluvia 8 § palveluita pidetään SGEI-palveluina. Ympäristötoimen johtokunta on tehnyt päätöksen järjestämisvastuuseen sisältyvistä palveluista (20.8.2025 § 76).

Raporttiin kirjataan järjestämisvastuuseen kuuluvia palveluja koskevat järjestäjän menot vähennettynä em. palveluihin kohdistuneilla järjestäjä saamilla tuloilla (perityt asiakasmaksut). Lisäksi raportissa todetaan mm. järjestämisvastuun laajuus, järjestämistapa sekä muita SGEI raportoinnilta edellytetyjä tietoja. Raporttiin ei sisällytetä tietoja eläinlääkärien kirjanpidosta. Kunnan perimät asiakasmaksut eivät saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Raportointi toimitetaan EU:lle Maa- ja metsätalousministeriön kautta kahden vuoden välein ensimmäisen kerran v.2028 koskien vuosia 2026 ja 2027. Raportti laaditaan MMM:n ohjeen mukaan.

3 Valvontatehtävien järjestäminen

3.1 Valvonnan toimeenpano

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tavoitteena on toteuttaa eläintautilainsäädännössä, eläinten hyvinvointilaissa ja eläinten lääkitsemislainsäädännössä sekä helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetussa laissa asetettuja päämääriä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa toteutetaan yhteistyössä muiden viranomaisen ja toimijoiden kanssa. Valvonnan suuntaamisessa pyritään riskiperusteisuuteen ottaen kuitenkin huomioon

säädösten edellyttämät vaatimukset. Valvontaa suoritetaan sekä ennalta suunniteltuna valvontana, että epäilyyn perustuvana valvontana. Valvonnassa pyritään siihen, että sama tarkastaja huolehtii myös uusintatarkastuksista ja korjaavien toimenpiteiden loppuunsaattamisesta. Osa valvonnasta sisältyy Ruokaviraston vuosittaisiin hankkeisiin.

Valvontaeläinlääkärit vastaavat valvonnan suunnitelmallisuudesta resurssitarpeen kartoituksen mukaisesti.

Valvontamäärät ja niiden vaatimat resurssit on esitetty liitteessä 1 ja 4.

Tässä suunnitelmassa ja valvonnan toimeenpanossa huomioidaan Ruokaviraston valvontastrategian mukaiset valvonnan painopistealueet.

Valvontakäynnit dokumentoidaan sähköisesti Digia-järjestelmään ja lähetetään keskitetysti eteenpäin Ruokavirastoon.

Virka-ajan ulkopuolella virkatehtävistä vastaavat päivystävät virkasuhteiset praktikkoeläinlääkärit.

3.2 Eläinten terveyden valvonta

3.2.1 Eläintautien torjunta ja eläintautivalmius

Epäily tarttuvan eläintaudin esiintymisestä voi syntyä joko tilalla eläimen tai eläinryhmän kliinisten oireiden tai tuotannon tunnuslukujen muutosten perusteella. Epäily voi herätä myös laboratoriotulosten perusteella. Praktikkoeläinlääkärit huomioivat potilastyössään helposti leviävät ja tarttuvat eläintaudit.

Toiminta helposti leviävien eläintautien leviämisen estämiseksi tehdään Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan. Ruokavirastolla on vastuullaan tehdä aluekohtaiset valmiussuunnitelmat, jotka löytyvät Ruokaviraston Pikantti -ekstranetistä.

Oulun seudun ympäristötoimen alueella valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit huolehtivat eläintautilain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta. Eläinlääkärit osallistuvat Ruokaviraston järjestämiin koulutuksiin tarttuvista eläintauodeista ja niihin varautumisesta. Yksi praktikkoeläinlääkäreistä on nimetty valmiuseläinlääkäriksi ja hän osallistuu vuosittain valmiuseläinlääkäreille kohdennettuun koulutukseen. Valmiuseläinlääkärin perehtyneisyyttä hyödynnetään eläintautitapauksissa. Hän osallistuu eläintautien torjuntatyöhön Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Ruokavirastolla on oikeus tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäri toimimaan myös muun kunnan alueella.

Poikkeustilanteessa, kun helposti leviävän eläintaudin uhka niin vaatii, keskeytetään normaali eläinten sairauden- ja terveydenhoito ja siirrytään päivystyskäytäntöön, jossa annetaan vain kiireellistä eläinlääkintäapua. Tällöin osa praktikkoeläinlääkäreistä hoitaa akuutit sairastapaukset. Mahdollisimman monen

muun praktikkoeläinlääkäriin työpanos voidaan käyttää eläintautien torjuntaan Ruokaviraston ohjauksen mukaan. Oulun seudun ympäristötoimen muissa viroissa työskentelevät eläinlääkärit on myös mahdollista ottaa mukaan eläintautitorjuntaan.

Kiireellisessä tilanteessa, jossa välittömät toimenpiteet ovat tarpeen eläintaudin leviämisen estämiseksi, eikä Ruokavirasto ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin, kunnaneläinlääkäri voi tehdä väliaikaisesti voimassa olevan päätöksen taudin leviämisen estämiseksi. Päätös toimitetaan välittömästi Ruokaviraston ratkaistavaksi. A–c-luokan taudin, uuden taudin sekä muun torjuttavan ja valvottavan eläintaudin taudinpurkauksissa Ruokavirasto johtaa eläintaudin torjuntaa ja sen leviämisen estämistä. Kunnaneläinlääkäri huolehtii taudintorjuntapäätösten täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

Eläinlääkintähuollon erityistilanteet on huomioitu ympäristötoimen valmiussuunnitelmassa. Suunnitelma päivitetään vuosittain. Henkilökunta perehdytetään suunnitelman sisältöön yksikköpalaverissa.

Helposti leviävien eläintautien riski on lisääntynyt Suomessa viime aikoina. Lisääntynyt eläinliikenne, keskittynyt ja tehostunut eläintuotanto tuovat omat haasteensa eläintaukeilta suojautumiselle. Lisäksi naapurimaihin uutena levinneet eläintaudit (esim. afrikkalainen sikarutto) lisäävät osaltaan Suomen eläintautiriskiä. Oulun seudun ympäristötoimessa kiinnitetään erityishuomiota tarttuvien eläintautien ennaltaehkäisyyn ja tautisuojaukseen voimassa olevien Ruokaviraston ja ETT:n ohjeistusten mukaisesti.

3.2.2 Eläintautien ilmoittaminen

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimen sairastavan vakavaa tarttuvaa eläintautia tai saa siitä ilmoituksen, toimii hän eläintutilain 76/2021 mukaisesti. Eläinlääkäri tekee välittömästi MMMa 1010/2013 (asetus eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta) mukaisen ilmoituksen Ruokavirastoon. Jatkotoimet tapahtuvat Ruokaviraston johdolla.

Jos praktikkoeläinlääkäri epäilee tai toteaa jonkin välittömästi muille terveysviranomaisille ilmoitettavista taudista, hän ilmoittaa viimeistään seuraavana arkipäivänä hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille tai hoitajalle. Mikäli kyseessä on elintarvike- tai vesiepidemiaepäily, siitä ilmoitetaan epidemiaselvityksestä vastaavalle elintarviketarkastajalle (elintarvikevälitteiset), terveydensuojelutarkastajalle (vesiepidemiat) ja ympäristöterveyspäällikölle. Elintarviketarkastaja ilmoittaa tapauksesta edelleen hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Toimialueen tartuntatautilääkäriin- ja tartuntatautihoitajan yhteystiedot löytyvät ympäristötoimen valmiussuunnitelmasta.

Kuukausiyhteenveto

Potilastyötä koskevat tiedot saadaan potilastietojärjestelmästä raporttina. Praktikkoeläinlääkärit raportoivat vastaavalle eläinlääkärille ilmoitettavista eläintaukeista kuukausiyhteenvetoa varten. Vastaava eläinlääkäri toimittaa tiedot kootusti Ruokavirastoon seuraavan kuun 15. päivään mennessä.

Zoonootit

Osa eläintaukeista voi tarttua myös ihmiseen, esimerkkinä salmonellatartunnat ja eräät influenssat. Tartunta on mahdollinen myös ihmisestä eläimeen. Tällaisten zoonootisten tartuntojen leviämisen varalta toimitaan yhteistyössä kunnan epidemiatyöryhmän kanssa. Zoonootitapauksessa toimitaan Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti.

3.2.3 Pakollinen zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen Maedi-visna/CAE-terveysvalvonta

Joillekin lakisääteisesti vastustettaville eläintaukeille on erillislainsäädännöllä säädetty terveysvalvontaohjelman vähimmäistasosta. Munintakana-, broileri- ja kalkkunaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sika-loita, nautaeläimiä sperman keräysasemalle toimittavia tai raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja sekä nautojen ja sikojen pitopaikkoja, joissa on sperman keräysaseman toimintaan liittyvä karanteenitila, koskee pakollinen salmonellavalvonta. Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveysvalvontaan lampaiden ja vuohien Maedi-visnan varalta.

Oulun seudun ympäristötoimen alueella vapaaehtoiisiin terveysvalvontaohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään rekisteriä, jota säilytetään eläinlääkärivastaanoton tiloissa. Kirjanpidosta on nähtävissä pitopaikkojen terveysluokka ja tilakäyntien tiheys. Tilakäynti tehdään asiakastilan pyynnöstä ja sen toteuttaa praktikkoeläinlääkäri. Eläinlääkäri toimittaa terveysvalvontaohjelmien tilakäynteihin liittyvät tarvittavat dokumentit Ruokavirastoon.

Salmonellavalvontaohjelmiin liittyvistä näytteenottojen ja – tuloksien dokumentit sekä parvien saapumisilmoitukset arkistoidaan yksikön tiloihin. Siipikarjatiloihin vastaava eläinlääkäri tarkastaa näytetulokset ja parvien saapumisilmoitukset. Tämä myös huolehtii omalta osaltaan pakolliseen terveysvalvontaan liittyvien tilakäyntien toteutumisesta. Tilakäynti tehdään aina kuitenkin asiakastilan pyynnöstä.

Terveysvalvontaohjelmien tarkat kuvaukset löytyvät eläinlääkintälainsäädännöstä tautikohtaisesti.

Pakollisen salmonellavalvonnan ja vapaaehtoisten terveysvalvontaohjelmien kustannukset ovat toimijan vastuulla.

3.2.4 Vesiviljelylaitosten terveysvalvonta, eläintautien seuranta ja vapaaehtoinen BKD-taudin terveysvalvonta

Oulun seudun ympäristötoimen alueen vesiviljelylaitosten valvonnasta vastaavat sekä praktikko- että valvontaeläinlääkärit. Eläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa aiheeseen liittyviin koulutuksiin. Vesiviljelylaitoksen tarkastuskäynnit ja näytteenotot tehdään Ruokaviraston ohjeistamalla tavalla riskiluokituksen mukaisesti. Tarkastuksen suorittanut eläinlääkäri tekee tarkastuskäynnin pohjalta tarkastuskertomuksen, jonka hän toimittaa Ruokavirastoon.

Mikäli sisävesialueen pitopaikka halutaan liittää vapaaehtoiseen BKD-taudin terveysvalvontaan, ilmoittaa toimija siitä Ruokavirastoon. Toimija vastaa vapaaehtoisen terveysvalvonnan ehtojen toteutumisesta ja sen kustannuksista.

3.2.5 Eläinten keinollinen lisääntyminen

Oulun seudun ympäristötoimen alueella spermavaraston ja alkionsiirtoja tekevien ryhmien tarkastamisesta ja valvonnasta vastaavat sekä praktikko- että valvontaeläinlääkärit. Valvonnan tulokset raportoidaan Ruokavirastoon vuosittain.

3.2.6 Muu eläintautivalvonta ja seuranta

Oulun seudun ympäristötoimen alueella sikojen ulkonapitokiellon valvonnasta vastaa valvontaeläinlääkärit. Valvontaeläinlääkärit ylläpitävät tietoja niistä oman toimialueensa sikojen pitopaikoista, joissa pidetään sikoja ulkona, ja toimittaa tiedot Ruokavirastoon vuosittain.

Valvontaeläinlääkärit vastaavat siipikarjan keväisestä ulkonapitokiellon valvonnasta.

Eläintautien seurantanäytteitä otetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Näytteiden otosta vastaa nimetty praktikkoeläinlääkäri.

3.3 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Valvontaeläinlääkäri tarkastaa, ohjeistaa ja tarvittaessa määrää merkintä- ja rekisteröintiasioissa tekemiensä valvontakäyntien yhteydessä ja raportoi valvonnan tuloksista Ruokavirastolle. Tuotantotilojen laajempi merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonta on ELY-keskusten vastuulla.

Kunnaneläinlääkäri tarkistaa tarvittaessa rekisteröintiasiat muiden tilakäyntien yhteydessä, ja puutteiden ilmetessä ohjeistaa toimijaa rekisteröinnistä. Ruokavirasto valvoo rekisteröintiä myös hallinnollisin tarkastuksin. Vuonna 2026 Oulun seudun eläinlääkintähuollon painopisteenä on lampaiden ja vuohien pidon rekisteröintiasiat. Projekti on aloitettu vuonna 2025.

3.4 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit toteuttavat eläinten lääkitsemiseen liittyvää valvontaa Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti.

Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) mahdollistaa lääkkeiden laajemman luovuttamisen terveydenhuoltosopimuksen tehneille tuotantoeläintiloille. Lääkeluovutukseen liittyvät terveydenhuoltosopimukset on tehty tilakohtaisesti yksittäisen praktikkoeläinlääkäriä kanssa. Sopimuksen tehnyt praktikkoeläinlääkäri vastaa tilan lääkityssuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä. Sopimuseläinlääkäri vastaa myös lääkkeiden käytön seurannasta ja lakisääteisten terveydenhuoltokäyntien toteutumisesta. Laajemmin lääkitsemislain valvontaa toteuttaa Ruokavirasto.

Ammattimaiseen eläintenpitoon kuuluvat hevostallit tarkastetaan riskiarvioon perustuen 1–3 vuoden välein. Tarkastuksen tekee valvontaeläinlääkäri. Käynnin yhteydessä tarkastetaan tarvittaessa lääkekirjanpito. Tämän lisäksi lääkekirjanpidon tarkastuksia tehdään erillisestä Ruokaviraston määräyksestä.

3.5 Vienti ja tuonti

3.5.1 Sisämarkkinatuonti

Jos Ruokavirasto tai kunnaneläinlääkäri huomaa tai epäilee, ettei tuontierä täytä tuonnille annettuja ehtoja, kunnaneläinlääkäri suorittaa saamansa tiedon perusteella tarvittavat toimenpiteet.

Ruokaviraston pyytäessä kunnaneläinlääkärinä tekemään tuontierän tarkastuksen, raportointi tapahtuu TRACES NT-järjestelmään (terveystodistuksen valvonta- eli III-osio.) Tarkastuksessa varmistetaan huolellisesti, että erä, tunnistusmerkinnät ja asiakirjat täyttävät niitä koskevat vaatimukset.

3.5.2 Sisämarkkinavienti

Virkaeläinlääkäri tarkastaa lähetysten ennen vientiä Ruokaviraston ohjeen mukaisesti. Tarkastuksella virkaeläinlääkäri myös varmistaa, että toimija on rekisteröitynyt kyseisen eläinlajin tai tuotteen viejäksi. Virkaeläinlääkäri laatii tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen. Toimenpiteet tehdään viejän kustannuksella.

Rekisteröity hevonen ei tietyin ehdoin tarvitse eläinterveystodistusta lyhyillä kilpailumatkoilla Pohjoismaissa ja Virossa. Näissä siirroissa käytetään omistajan laatimaa DOCOM-asiakirjaa TRACES NT-järjestelmässä. Tähän ei tarvita kunnaneläinlääkärin hyväksyntää.

Virkaeläinlääkäreiden tulee seurata mahdollinen vastaanottajamaasta saatava palaute ja reagoida siihen. Esim. TRACES NT-terveystodistuksen valvonta eli III-osion täyttö TRACES NT-järjestelmän kautta.

3.5.3 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Suomesta voidaan viedä EU:n ulkopuolelle vain sellaisia eläviä eläimiä tai eläimistä saatavia tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Lisäksi elävien eläinten ja tuotteiden on oltava siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa.

Viejä pyytää virkaeläinlääkäriltä tarkastusta ja selvittää vientiehdot. Viejän on varmistettava huolella, että vientikohdemaan vaatimat ehdot viennille täyttyvät.

Viejän ottaessa yhteyttä yksikköön EU:n ulkopuoliseen maahan liittyvässä lemmikin tai hevosen vientiasiaassa, sovitaan viejän kanssa tapaaminen kunnaneläinlääkärin kanssa, jolloin käydään läpi vientiin liittyvät asiat. Tarvittavat näytteet otetaan ja kirjoitetaan todistukset.

Vietäessä EU:n ulkopuolisiin maihin muita kuin lemmikkejä näiden vaatimat terveystodistukset laaditaan EtL 76/2021:n ja MMMa 331/2021:n mukaisesti. Tarvittaessa turvapaperille laadittavat eläinlääkintätodistukset tilataan Ruokavirastosta. Lemmikkien tarvitsemat todistukset virkaeläinlääkäri voi laatia itse viejän selvittämien ehtojen perusteella.

Kirjoitettujen todistuksien kopioita säilytetään yksikön tiloissa arkistoituina vähintään viiden vuoden ajan.

3.5.4 Tuonti EU:n ulkopuolelta

Ruokaviraston tai tullin ilmoittaessa toimialueelle saapuneesta eläin- tai tuote-erästä, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos eläin- tai tuote-erä on saapunut maahan laittomasti, toimitaan yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Kunnaneläinlääkäri antaa tullille tarvittaessa virka-apua lemmikkieläinten viralliseen valvontaan liittyvissä tehtävissä.

Kunnaneläinlääkäri suorittaa saamansa tiedon perusteella tarvittavat toimenpiteet, kuten monitoroitujen lähetysten kuittauksen TRACES NT-järjestelmään 15 päivän sisällä tuotteen saapumisesta. Tarvittaessa tulevat kyseeseen erän tarkastus määräpaikassa, eristys, näytteenotto tai muut lainsäädännön vaatimukset eläintautien leviämisen estämiseksi.

3.6 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Kunnaneläinlääkäri ja poliisi valvovat eläinten hyvinvointilain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnan alueella. Valvontaa tehdään tarvittaessa yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Oulun seudun ympäristötoimessa eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekevät pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit. Se kuuluu tarvittaessa myös praktikkoeläinlääkäreiden työnkuvaan. Esteettömyys hoidetaan tapauskohtaisesti siten, että eläinsuojeluasiaa ei hoida sellainen eläinlääkäri, joka vastaa tilan terveydenhuollosta tai jonka vakioasiakas eläimen omistaja on.

Voimassa olevan eläinten hyvinvointilainsäädännön noudattamista valvotaan epäilyyn perustuvilla tai ilmoituksenvaraisten eläintenpitopaikkojen eläinsuojelutarkastuksilla.

Eläinsuojelutarkastuksesta tehdään tarkastuskertomus. Mikäli epäkohtia havaitaan, tehdään eläinsuojelupäätös. Mikäli tarkastuskäynnillä tai muutoin havaitaan eläinten hyvinvointilain vastaista menettelyä, tarkastaja ryhtyy välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin. Jos havaittu rikkomus on vähäinen ja epäkohta voidaan poistaa tarkastuksen yhteydessä tai ilman, että se edellyttää uusintatarkastusta, tarkastaja voi kehottaa omistajaa tai haltijaa välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa. Tarkastaja voi kieltää eläinsuojelupäätöksellä eläimen omistajaa tai haltijaa jatkamasta tai toistamasta lain vastaista menettelyä tai määrätä eläimen omistajan tai haltijan määräajassa korjaamaan epäkohdat. Määräajan jälkeen suoritetaan uusintatarkastus. Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, voi tarkastaja ryhtyä myös eläinten hyvinvointilain mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tällaisessa tapauksessa voidaan eläimelle hankkia esimerkiksi hoitoa ja ravintoa tai, jos se ei ole mahdollista tai muuten tarkoituksenmukaista, eläin voidaan lopettaa tai toimittaa teurastettavaksi, myydä käyvästä hinnasta tai muutoin luovuttaa, jos eläimen rahallinen arvo on vähäinen. Tuotantoeläinten hoidossa käytetään avuksi esimerkiksi kunnallisia lomituspalveluita. Pieneläimille

mahdollisia tilapäisiä hoitopaikkoja ovat esimerkiksi eläinsuojeluyhdistyksen sijaiskodit tai eläinhoitolat. Tilapäinen hoito tapahtuu aina ensisijaisesti omistajan kustannuksella. Kiiretoimenpiteitä varten pyydetään tarvittaessa virka-apua poliisilta sekä tehdään yhteistyötä Ruokaviraston kanssa.

Eläinsuojelutarkastusten dokumentit tehdään ja tallennetaan sähköisessä muodossa. Ne toimitetaan eläimen omistajalle ja lähetetään sähköisenä Ruokavirastoon sekä tulostetaan arkistoitavaksi tarkastuksen tekijälle. Mikäli tarkastuksen yhteydessä on annettu määräys tai kielto tai ryhdytty kiiretoimenpiteisiin, eläinsuojelupäätös lähetetään myös poliisille. Tämän lisäksi voidaan tehdä tutkintapyyntö rikosprosessin käynnistämiseksi.

Eläinsuojelupäätökset arkistoidaan vastaanotolle. Lisäksi dokumentit kirjataan Digia-käyttöjärjestelmään. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa koordinoivat valvontaeläinlääkärit.

Valvontaeläinlääkärin pyynnöstä vastuu tarkastuksen ja päätöksen tekemisestä voidaan siirtää kunnalta Ruokavirastolle. Kunta voi pyytää tapauksen siirtoa Ruokavirastolle esimerkiksi tilanteessa, jossa toimija ei ole noudattanut hänelle toistuvasti annettuja kieltoja tai määräyksiä, ja kieltoa tai määräystä on tarvetta tehostaa uhkasakolla tai teettämisuhalla.

3.6.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Eläinsuojeluilmoitukset suositellaan lähettämään ensisijaisesti sähköpostilla [elainsuojelu\(at\)ouka.fi](mailto:elainsuojelu(at)ouka.fi) dokumentointia varten. Ilmoitus voi tulla puhelimitse eläinlääkintähuollon ajanvarausnumeroihin. Ainoastaan eläinlääkärit voivat vastaanottaa eläinsuojeluilmoituksia. Virka-ajan ulkopuolella kiireellisen ilmoituksen voi tehdä myös suurelänpäivystysnumeroon. Eläinsuojeluilmoitus voi tulla myös sähköpostilla eläinlääkintähuollon tai ympäristöterveydenhuollon osoitteisiin tai Oulun kaupungin sähköiseen palautejärjestelmään [Anna palautetta](#). Ilmoittaja voi olla yksityinen kansalainen, eläinsuojeluyhdistys tai toinen viranomainen kuten poliisi tai sosiaalitoimi. Eläinlääkintähuollon yhteystiedot ja ohjeistus eläinsuojeluilmoituksen tekemiseksi löytyvät sivulta [Eläinsuojelu](#) ja [löytöeläimet](#).

Ilmoittajan on pääsääntöisesti pystyttävä kertomaan ilmoituksen kohteena olevan eläintenpitopaikan tarkka osoite, eläinten omistajan nimi, mahdolliset muut yhteystiedot ja kuvailemaan lyhyesti mahdollinen eläinten hyvinvointilainsäädännön vastainen toiminta. Havaintojen on oltava omakohtaisia, tai muutoin tarkastusta ei voida suorittaa.

Ilmoituksen perusteella virkaeläinlääkäri tekee eläinsuojelutarkastuksen. Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointisäädösten vastaisesti. Tarkastuksen tekijällä on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa eläimiä pidetään. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointisäädöksiä on olennaisella tai vakavalla tavalla rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Eläinsuojelutarkastuksen suorittajalla on oikeus tarvittaessa ottaa korvaukset tarkastusta varten tarvittavia näytteitä. Käynnillä tarkastetaan paitsi itse

eläimet, eläinten pitopaikka ja pitopaikan olosuhteet, myös eläimiä varten tarkoitettu ruoka ja juoma sekä välineet ja varusteet.

Tarkastuksille voidaan pyytää virka-apua poliisilta. Valvontaviranomainen voi valvontaa ja tarkastusta tehdessään käyttää apunaan myös ulkopuolista asiantuntijaa tai avustajaa. Tällainen henkilö voi antaa asiantuntija-apua tai tehdä tarkastukseen liittyviä avustavia tehtäviä, mutta hänellä ei ole itsenäistä tarkastustoimivaltaa. Asiantuntija ja avustaja voivat mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan vain valvontaviranomaisen kanssa.

Yksikössä on kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa ja lisäksi kaikkien praktikkoeläinlääkäreiden toimenkuvaan kuuluu tarvittaessa eläinsuojelutehtävien hoitaminen. Eläinlääkäriresurssit ovat riittävät eläinsuojelutarkastusten tekemiseen.

3.6.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Tarkastuksia tehdään myös ilman eläinsuojelurikkomusepäilyä sellaisiin paikkoihin, joissa toiminta edellyttää eläinsuojelulaissa tarkoitetun luvan hakemista Ruokavirastolta tai ilmoituksen tekemistä Ruokavirastolle. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi eläinkaupat, pieneläinlaitokset, suuret kennelit sekä ravi- ja ratsastustallit, riistaeläintarhat ja lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat. Sirkusten ja eläintarhojen tarkastuksesta vastaa ensisijaisesti Ruokavirasto. Ilman epäilyä tarkastuksia saadaan tehdä myös eläinkilpailuihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin. Tavoitteena on tarkastaa ilmoituksenvarainen toiminta vuosittain. Jos kohdetta ei valvota vuosittain, toiminnasta on tehty riskinarviointi ja tarkastustiheys määriteltävä erikseen riskinarvioinnin perusteella. Riskinarvioinnista ja valvontatiheyden määrittämisestä vastaa valvontaeläinlääkäri. Riskinarviointi tehdään Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Esimerkiksi hevostallien valvonta tapahtuu 1–3 vuoden välein ja eläinkauppojen kahden vuoden välein.

Uusista ammattimaisista toimijoista tulee valvontaeläinlääkärille Ruokavirastosta ilmoitus ja määräys tehdä eläinsuojelutarkastus. Valvontaeläinlääkäri seuraa säännöllisesti EPR-sovelluksen työjonoa saadaksesen tiedon alueelleen perustetuista ilmoituksenvaraisen toiminnan kohteista. Tarkastuksia tekee pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri. Kaikki tehdyt tarkastukset kirjataan Digia-käyttöjärjestelmään.

Toimialueella olevat ilmoituksenvaraisten kohteiden määrät on esitetty resurssitarvetaulukossa liitteessä 1.

3.6.3 Eläinkuljetukset

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit voivat pyynnöstä avustaa Ruokavirastoa tai poliisia eläinkuljetusten valvonnassa. Tarvittaessa eläinlääkärit voivat avustaa Ruokavirastoa esimerkiksi myös reittisuunnitelmiin liittyvissä hyväksymisissä ja eläimen kuljetuskuntoisuuden varmistamisessa.

3.7 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit hyväksyvät polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset ja johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitettu hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita. Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit rekisteröivät tekniset laitokset, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitettu tekniseen käyttöön, tilarehustamot, keräyskeskukset silloin, kuin ne eivät sijaitse teurastamon yhteydessä sekä toimijat, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin (haaskat). Hyväksyntä- ja rekisteröintipäätökset ilmoitetaan välittömästi Ruokavirastoon.

3.7.1 Sivutuotelaitosten valvonta

Toimialueella on tällä hetkellä 15 sivutuotealan laitosta, joita valvotaan Ruokaviraston ohjeistuksien mukaisesti. Laitosten valvonnasta vastaa hygieenikkoeläinlääkäri. Tarkastuskertomukset toimitetaan mahdollisimman nopeasti tarkastuksen jälkeen tiedoksi Ruokavirastoon.

Hygieenikkoeläinlääkäri valvoo muista EU-maista Suomeen saapuvien sivutuote-erien osalta erien vaatimusten mukaisuutta. Tarkastettuaan erän, merkitsee hygieenikkoeläinlääkäri tarkastuksen tuloksen TRACES-järjestelmään kyseisen erän kaupallisen asiakirjan (DOCOM) vastaanottokuittausosiaan.

3.7.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Ennen haaskatoiminnan aloittamista on toimijan ilmoitettava haaskapaikkarekisteriin. Ilmoituksen toiminnan aloittamisesta, lopettamisesta tai aiemmin ilmoitettujen tietojen päivittämisen voi tehdä Ruokaviraston julkaiseman eläintenpitäjä-, pitopaikka- ja haaskapaikkarekisterin sähköisen asioinnin sovelluksen kautta tai toimittamalla täytetty rekisteröinti/muutosilmoituslomake haaskaruokintapaikan sijaintikunnan kunnaneläinlääkärille. Tässä yhteydessä haaskapaikalle annetaan virallinen pitopaikkatunnus. Toiminnan muutoksista ja lopettamisesta on 30 päivän kuluessa ilmoitettava kunnaneläinlääkärille käyttäen edellä mainittua lomaketta tai sähköisen asioinnin sovellusta. Toimijan on ilmoitettava kolme kertaa vuodessa haaskaruokintapaikalle toimitettujen sivutuotteiden määrä, eläinlaji ja sivutuoteluokka siihen kuntaan, jonka alueelta sivutuotteet ovat peräisin. Oulun seudun ympäristötoimessa ilmoitukset vastaanottaa ja haaskapaikkoja valvoo valvontaeläinlääkäri.

Jos haaskaksi aiottu materiaali ei sovellu tarkoitukseensa esimerkiksi tautiriskin tai lääkejäämien takia, toimijan kanssa neuvotellaan ja tarvittaessa haaskan pitäminen maastossa kielletään eläintautilain nojalla. Tarkastuksia tehdään epäilyyn perustuen ja riskiperusteisesti. Valinnassa otetaan huomioon Ruokaviraston vuosittaisessa sivutuotevalvontasuunnitelmassa määritellyt valvonnan tekoperusteet. Tarkastuskertomukset toimitetaan Ruokavirastoon.

Sivutuotteita eläintarhaeläinten, sirkuseläinten sekä muiden kuin eläintarhassa olevien petolintujen ja matelijoiden ruokinnassa käyttävien toimijoiden on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnan aloittamisesta kunnaneläinlääkärille.

3.7.3 Sivutuotteiden hautaaminen

Oulun seudun ympäristötoimi kuuluu keräilyalueeseen nautojen ja pienten märehitijöiden osalta, jolloin toimialueella ei saa haudata kokonaisia eläimiä (poissulkien kuolleena syntyneet eläimet) eikä kotiteurastetuista naudoista tai pienistä märehitijöistä saatuja sivutuotteita. Muita eläimiä saa haudata. Hautaamisesta ei tarvitse ilmoittaa kunnaneläinlääkärille, mutta toimijan täytyy pitää siitä kirjaa. Myös kuolleena syntyneiden nautojen ja pienten märehitijöiden hautaamisesta on toimijan pidettävä kirjaa.

Valvontaeläinlääkäri valvoo toimialueellaan tapahtuvaa raatojen keräilyä ja hävittämistä hautaamalla. Valvonta tehdään muun tilalla tapahtuvan valvonnan yhteydessä tai epäiltäessä väärinkäytöksiä.

3.8 Ehdollisuuden valvonta

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit toimittavat viipymättä Ruokavirastoon asiakirjat, jotka voivat vaikuttaa täydentävien ehtojen valvontaan. Tällaisia asiakirjoja ovat päätökset ja tarkastuskertomukset koskien eläinsuojelutarkastuksia, maidontuotantotilan hygieniatarkastuksia, salmonellavalvontaa, munantuotantotilojen hygieniavalvontaa sekä lääkekirjanpidon valvontaa.

3.9 Raportointi

Tarkastuksen tehnyt eläinlääkäri huolehtii henkilökohtaisesti seuraavien asiakirjojen lähettämisestä määräajassa Ruokavirastoon sähköisen asiointipalvelun kautta:

- Eläinsuojelutarkastuskertomukset ja päätökset sekä muut eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvät asiakirjat
- Terveysvalvontaohjelmien terveystarkastuskäynnit
- Tautiepäilyt
- Vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet

Muista viranomaisten pyytämistä vuosiyhteenvetoista vastaa se eläinlääkäri kenen toimenkuvaan kyseisen sektorin kuuluu.

Vastaava eläinlääkäri yhdessä ympäristötoimen hallinnon kanssa vastaa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatöiden laskutuksesta valtiolta voimassa olevan ohjeistuksen mukaan.

Liite 1 Resurssitarpeen kartoitus

ELÄINMÄÄRÄT ALUEELLA

Tuotantoeläintilojen määrä	Kpl		Kpl
Nautojen pitopaikat	116	Vesiviljelypitopaikat	2
Sikojen pitopaikat	0	Turkistarhat	0
Lampaiden- ja vuohien pitopaikat	14	Tarhatun riistan pitopaikat	3
Hevosten pitopaikat	372	Mehiläistarhat	25
Siipikarjan pitopaikat	6	Muut tuotantoeläinyksiköt	0
Lemmikit 1/8 asukasta	noin 33000		

ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

Terveystuotosopimusten määrä	Kpl		Kpl
Naudat		Siipikarja	
Pitopaikat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	103	Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuotosopimuksen omaavien pitopaikkojen prosenttiosuus kaikista nautatiloista	89 %	Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilasta	0
Siat		Lampaat ja muut	
Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	2
Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus ammattimaisista sikatiloista	0		
Terveystuotannon resurssitarve (htv)	0,7		
Muut kunnan eläinlääkäripalvelut (arvio tarpeesta)	Kpl		Kpl
Käynnit pitopaikoissa, muu kuin terveystuoto	1600	Sairuskäynnit vastaanotolla	15600
Virka-aikana	1100	Virka-aikana	12400
Päivystysaikana	500	Päivystysaikana	3200
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve (htv)	10,2		

ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

Pakollinen zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkkailu	Kpl		Kpl
Salmonellavalvontaan kuuluvat pitopaikat		Muu eläinten terveyden valvonta	
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat pitopaikat	3	Turkistarhojen lukumäärä, joissa kasvatetaan minkkejä ja/tai supeja	0
Uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat	0	Ulkona pidettävien sikojen pitopaikkojen määrä (MMM 404/2021)	0
Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat	0		
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat	2		
Vapaaehtoiseen terveystarkkailuun kuuluvat pitopaikat Maedi-Visna/CAE	1		
Lohikalojen bakteeriperäinen munuaistauti (BKD)	0		
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)	0,1		

SIVUTUOTEVALVONTA

	Kpl		Kpl
Sivutuotealan laitokset	15	Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta	0
Haaskatoiminta, ilmoitetut haaskanpitäjät	11	Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta	0
Haaskatoiminta, ilmoitetut haaskat	11	Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta ml kalankasvatuslaitosten sivutuotevalvonta	0
Sivutuotevalvonnan resurssitarve (htv), sisältyy eläinten hyvinvoinnin valvontaan.			

ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

Ilmoituksenvaraiset kohteet	Kpl		Kpl
Laajamittaiset ja ammattimaiset lemmikkieläinten pitopaikat	10	Eläinkaupat	1
Hevostallit, ammattinen	75	Eläinhoitolat	12
Riistanhoidolliset tarhat	3		
Luonnonvaraisten eläinten lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	3	Muu eläinten hyvinvoinninvalvonta	0
Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset (arvio)	500		
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve (htv)	2,5		

ELÄINTEN TUNNISTAMISEN JA REKISTERÖINNIN VALVONTA

Eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamisen valvonta	10
Eläinten tunnistamiseen ja rekisteröinnin valvonnan resurssitarve (htv), sisältyy eläinten hyvinvoinnin valvontaan.	

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

Eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinten terveyden valvonta	0,1	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,3
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	2,5	Muut tehtävät	0
Tuotantoeläinten terveydenhuolto	0,7	Eläinlääkäriresurssit yhteensä	14,0
Muut eläinlääkäripalvelut	10,2		
Elintarvikevalvonta	0,2		
Muut kuin eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinhoitajat/avustajat	5,5	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,5
Sihteeri-/toimistopalvelut	0,75	Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä	6,75

1 htv = 220 htp

Liite 2 Henkilöstöresurssit ja toimenkuvat

Eläinlääkärit:

Tehtävä	Toimenkuva		
	Tuotantoeläinpraktiikka	Pieneläinpraktiikka	Virkatehtävät kuten eläinsuojelu ja eläintautivalvonta
praktikko/vastaava eläinlääkäri	x	x	tarvittaessa
praktikkoeläinlääkärit 9 kpl	x	x	tarvittaessa
praktikkoeläinlääkäri, valmiuseläinlääkäri	x	x	tarvittaessa
praktikkoeläinlääkäri		x	tarvittaessa
valvontaeläinlääkärit 2 kpl	tarvittaessa	tarvittaessa	x

Avustava henkilökunta:

Tehtävä:	määrä htv
Vastaava klinikkaeläintenhoitaja	1
Klinikkaeläintenhoitaja	5

Liite 3 Painopistealueet

Kehittämisteema	Painopiste	2026
Teknologia ja tieto	Eläinten pitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen	x
Eläinlääkintä-palvelut	Uuden eläinlääkintähuoltolain vaatimusten toteutumisen eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä	x
Valvonta Yksikön oma painopiste	Lampaiden ja vuohien pidon rekisteröintiasiat. Jatkuu vuodelta 2025	x

Liite 4 Tarkastussuunnitelma 2026

Valvontakohde	Valvonta-kohteiden määrä	Valvonta-kertoja/kohde/vuosi	Valvontaan käytettävä aika (h)/ tarkastuskerta	Valvontaan käytettävä aika (h) yhteensä
Eläinten hyvinvointilaki				
Ammattimaiset hevostallit	75	0,33	3	225
Tarkastettavat eläinhoitolat	10	0,5	3	16,5
Muu tarkastettava laajamittainen seura- ja harraste-eläintenpito	15	0,5	3	22,5
Eläinkauppa	1	0,5	3	1,5
Riistanhoidollinen tarha	3	0,5	3	6
Epäilyyn perustuvat tarkastukset (arvio)	500	1,33	3	1995
Yhteensä	606			2266,5
Eläintautilaki				
Keinollinen lisääminen	0	1	4	4
Vesiviljelylaitos	2	1	4	8
Salmonellavalvonta	3	1	4	4
Eläinten tuonnit/viennit (arvio)	14	1	3	42
Yhteensä	18			58
Sivutuotelaki				
Sivutuotelaitos	15	0,2	3	8,4
Haaskapaikat	11	0,2	3	7,2
Yhteensä	26			15,6
Elintarvikelaki, alkutuontanto				
Maidontuotantotilat	85	0,2	3	51

Liite 5 Koulutussuunnitelma ympäristötoimi eläinlääkintähuolto 2026

1. Toimintaympäristö

Eläinlääkintähuollon toimintaan ei ole ennakoitavissa organisaatiomuutoksia suunnitelma-vuonna.

2. Koulutusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja suuntaaminen

Eläinlääkintähuollon henkilöstöä ohjataan koulutukseen yksikkökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Painopistealueina ovat lainsäädännön muutoksiin liittyvät koulutukset ja kunkin työntekijän omaan toimenkuvaan kuuluvat/tukevat koulutukset painopisteenä tuotantoeläinten terveydenhuolto. Koulutukset listataan yksiköittäin ja henkilöittäin yksityiskohtaiseen koulutussuunnitelmaan. Koulutuksiin osallistuminen raportoidaan henkilöstöhallinnon toimintajärjestelmän avulla (OSS).

Koulutustarpeista keskustellaan kehityskeskustelussa ja yksikköpalavereissa. Koulutuksiin lähtevät henkilöt sovitaan yksikköpalavereissa koulutusmäärärahat huomioiden. Koulutuksen sisällön tulee vastata henkilön työtehtäviä ja tieto jaetaan edelleen yksikköön. Koulutuksiin haetaan ja koulutuspäätökset tehdään OSS-järjestelmän kautta työntekijäkohtaisesti.

Määräaikaisten työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämisen toimenpiteet riippuvat määräaikaisen työsuhteen pituudesta. Pitempiaikaisten määräaikaisten työntekijöiden osalta varmistetaan hoidettavan tehtävän kannalta tarpeellinen kouluttautuminen.

Eläinlääkintähuollon henkilöstön osaamista voidaan pitää tällä hetkellä hyvänä.

Työnantajalla on mahdollisuus saada koulutuskorvausta perustuen lakiin koulutuksen korvaamisesta. Koulutuskorvauksen tarkoituksena on parantaa työnantajan mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen ammatillista osaamista kehittävää koulutusta. Koulutuskorvauksen saamiseen edellytyksenä on, että työnantajan järjestämä koulutus perustuu työnantajan laatimaan koulutussuunnitelmaan.

Eläinlääkäreillä on mahdollisuus osallistua työnantajan kustannuksella peruseläinlääkintään ja kiireiseen eläinlääkäriapuun liittyvään koulutukseen. Osallistumisen ehtona on koulutuspalautteen antaminen työyksikölle koulutuksen jälkeen. Viikoittaisista yksikkökokouksista osa käytetään ammatilliseen kouluttautumiseen potilastapausten, koulutuspalautteiden, vierailevien asiantuntijoiden tai tieteellisten artikkeleiden avulla. Webinaarina toteutettavat koulutukset ovat mahdollistaneet useamman yksikön työntekijän osallistumisen koulutuksiin.

Hallintomenettelyjen osaaminen varmistetaan työohjeilla ja osallistumalla esimerkiksi aluehallintoviraston järjestämiin koulutuksiin, jotka koskevat virkatehtävien hoitamista.

Myös eläintenhoitajilla on mahdollisuus osallistua alan koulutukseen.

Henkilökunnalle on tavoitteena mahdollistaa työntekijäkohtaisesti koulutusta kahdeksan arkipäivää vuodessa koulutusmäärärahat huomioiden. Koulutustarve kartoitetaan vuosittaisissa kehityskeskusteluissa. Koulutukseksi lasketaan mm. maksulliset koulutuspäivät, aluehallintoviraston työnohjauspäivät, sidosryhmien järjestämät koulutukset ja työyksikössä järjestetyt koulutuspalautteet sekä ohjaus- ja koulutustilaisuudet.

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON KESKEISET KOULUTUKSET

- Eläinlääkäripäivät
- Valmiuseläinlääkärin koulutus
- Praktiikkatehtäviin liittyvät koulutukset
- Virkaeläinlääkärin tehtäviin liittyvät koulutukset
- Eläintenhoitajaseminaari
- Eläintenhoitajan tehtäviin liittyvät koulutukset
- Työssä jaksamiseen ja työturvallisuuteen liittyvät koulutukset

3. Suunnitelmien toteuttamisen seuranta

Käydyistä koulutuksista otetaan kaupunkitasolla raportti OSS-järjestelmän kautta. Ympäristötoimen koulutussuunnitelmaa seurataan myös vuosittaisessa vuosikertomuksessa sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut palvelualueen yhteisessä henkilöstöraportissa.

Koulutussuunnitelma esitellään yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen yhteisessä henkilöstötoimikunnassa, joka on ympäristötoimen YT-lain mukainen yhteistoimintaelin.